

DOVING

REDEEMPTORS

[Spital, 1946]

Jakomin

Okrožnica PIJA XI.

" D I V I N I R E D E M P T O R I S "

z dne 19. marca 1937

o l b r e z b o ž n e m k o m u n i z m u

ČASTITIM BRATOM
PATRIARHOM, PRIMASOM, NADŠKOFOM,
ŠKOFOM IN DRUGIM ORDINARIJEM,
KI SO V MIRU IN EDINSTVU Z APOSTOLSKO
STOLICO.

PAPEŽ PIJ XI.

Častiti bratje!

Pozdrav in apostolski blagoslov!

1937 MAR

1. Božjega Odrešenika obljuba razsvetljuje početke človeškega rodu.

Tako je zaupna nada boljših časov omiljevala žalost za izgubljenim rajem in spremljala ljudi pustežki in negotovi poti,

dokler se ni, "ko je prišla polnost časov" /Gal 4, 4/ prikazal Zveličar in izpolnil tako dolgo hrepenenje in pričakovanje

ter započel za vse narode novo dobo omike in kulture, ki se imenuje po krščanstvu "krščanska kultura"

in ki skoraj neizmerno presega vse kulture, katere so z velikim trudom dosegli nekateri stari naprednejši narodi.

2. Žalostna posledica izvirnega greha in žalostna dediščina po Adamu je bil trd boj za krepost proti mikom strasti.

Tudi stari zvijačni skušnjavec ni nikdar prenehal mamiti ljudi z varljivimi obeti.

Zato je v stoletjih sledil prevrat za prevratom, prav do prevrata naših dni, ki že skoraj po vsem svetu ali divja ali vsaj strašno grozi.

Ta prevrat presega po sili in velikosti vse, kar je Cerkev v premnogem preganjanju doslej pretrpela.

Celi narodi so v nevarnosti, da padejo nazaj v barbarstvo, pač hujše, kakor je bilo tisto, ki je živela v njem velika večina pred Odrešenikovim prihodom.

3. Razumeli boste, častiti bratje, o kateri grozeči nevarnosti govorimo, namreč o takoimenovanem boljševiskem komunizmu, ki je ateističen, brezbožen in ki mu je glavna namera, da prevrne ves družabni red in poruši temelje krščanske kulture.

D99100790

05 JUN 1991

RAVNANJE CERKVE NASPROTI KOMUNIZMU

Pripombe:

Prejšnje obsodbe.

4. Spričo takih groženj katoliška Cerkev ni mogla molčati in ni molčala. Ni molčala ta Apostolska stolica, ki se dobro zaveda, da je nje prav posebno poslanstvo, braniti pravičnost in vse tiste nesmrtné dobrine, ki jih komunizem prezira in napada.

Že od časov, ko so začeli izobraženi krogi bolj in bolj ločiti kulturo od religije in morale, so Naši predniki smatrali za svojo dolžnost določno vse opozarjati, kam bo vedlo to razkristjanjevanje človeške družbe.

Komunistične zmote posebej je že l. 1846 Naš prednik b. s. Pij IX. svečano obsodil in to obsodbo potem potrdil v Silabu. "Sen /spada/, pravi v okrožnici "Qui pluribus" brezbožni in že naravnemu pravu skrajno nasprotni nauk o komunizmu, kakor se ta zmeta imenuje, ki bi do temeljev porušil, ko bi se uveljavil, vsa prava, ustanove, lastnino in človeško družbo samo" /Okrožnica "Qui pluribus". 9. nov. 1846: Acta Pii IX., zv. I., str. 13; cf. Syll. § IV: AAS zv. III. str. 170/.

Pozneje je drug Naš prednik b. s. Leon XIII. v okrožnici "Quod Apostolici munus" /28. dec. 1878:

Acta Leonis XIII, zv. I., str. 46/ komunizem določno in izrezito označil kot "smrtonosno kugo, ki se razleza po no tranjščini človeške družbe in jo spravlja v skrajno nevarnost";

prav tako je s svojim bistrim umom jasno pokazal, da ima to hujskanje množic v ateizem obenem s poveličavanjem tehnike svoj vir v tisti filozofiji, ki je že dolgo skušala odtrgati znanost od vere in življenje od Cerkve.

Dosedanji odloki sedanjega papeža.

5. Tudi mi smo v času Našega vladanja že večkrat in veliko skrbjo opozorili na to vedno bolj valovečo in grozečo brezbožno strujo. Ko se je 1924 vrnila iz Rusije komisija, ki smo jo bili poslali bodnim v pomoč, smo imeli na katoliški svet nagovor, ki smo v njem obsodili zmoto in metode komunistov /Alloc. 18. dec. 1924: AAS zv. XVI. str. 494-5/.

Prav tako smo v okrožnicah

"Misericordissimus Redemptor" /8. maja 1928, AAS zv. XX., str. 165-178/

"Quadragesimo anno" /15. maja 1931: AAS zv. XXIII., str. 177-184/;

"Caritate Christi" /3. maja 1932: AAS zv. XXIV., str. 1-194/;

"Acerba animi" /29. sept. 1932: AAS zv. XXIV., str. 321-322/ in

"Dilectissima Nobis" /3. jun. 1933: AAS zv. XXV., str. 261-274/

svečano ugovarjali proti preganjanju krščanstva v Rusiji, Mehiki in Spaniji.

Tudi so še vsem v živem spominu govori, ki smo jih imeli lansko leto, tako o priliki otvoritve svetovne razstave katoliškega tiska, potem ob prejemu španskih beguncev, končno za božične praznike po radio.

Celo najhujši nasprotniki Cerkve, ki vodijo iz Moskve brez prestanka ves ta boj proti krščanski kulturi, pričajo ne toliko z besedami kakor z dejanji, da rimski papeži tudi v današnjih dneh ne samo, da niso nehali brati svetinj krščanske vere, temveč da so tudi pogostejše in nujnejše kakor katerakoli svetna oblast opozarjali na veliko nevarnost komunizma.

P o t r e b a š e s l o v e s n e j š e g a o d l o k a.

6. Vendar kljub Našim ponovnim očetovskim opominom, ki ste jih vi, častiti bratje, s pastirskimi listi, tudi skupnimi, vernikom tako zvesto sporočali in razlagali, ta nevarnost po živjačnosti prevratnih ljudi od dne do dne bolj narašča.

Zato mislimo, da smo dolžni ponovno dvigniti glas; to storimo s tem še bolj svečanim dokumentom, kakor je navada Apostolski stolici, učiteljici resnice, in sicer tem rajši, ker vemo, da je to želja vseh katoličanov.

Upamo, da bodo to Naše besedo radi sprejeli vsi, ki so brez predsodkov in ki iskreno žele dobro človeške družbe. To Naše upanje je nekako še večje radi tega, ker potrjujejo Naše opomine prežalostni sadovi, ki smo prevideli in napovedali, da bodo izšli iz teh prevratnih idej in ki so res izšli in se po deželah, kjer te ideje gospodujejo, vedno strašneje množe, drugod pa groze.

7. Hočemo torej ideje in metode, kakor jih širi zla bolševizem, še enkrat na kratko označiti in razložiti: tem blodnim načelom nasproti postaviti svetli nauk katoliške Cerkve, in zopet nujno pozvati vse, da porabijo vsa sredstva s katerimi bo mogoče ne le rešiti tako sramotne usode ščansko kulturo, ki brez nje človeška družba ni zares človečanska, temveč tudi vedno bolj in bolj pospešiti pravi napredek.

II.

Nauki in sadovi komunizma.

Nauki.

Bloden ideal.

8. Današnji nauk komunistov ima v sebi bolj kakor katerokoli podobno gibanje v preteklosti neko zmotno idejo o odrešenju ubogih.

Neki bloden ideal pravičnosti, enakosti in bratskega ljubezni v delu navdaja njih nauk in njih zamisli z nekim misticizmom,

tako, da množice, privabljene po varljivih obetih, prevzema navdušenje in se širi med njimi, kakor se širi kaka epidemična bolezen.

To je dandanes tem laglje, ker je nepravda razdelitev dobrin kriva nenavadne bede.

Bahajo se, da je njih zmotni nauk vir gospodarskega napredka.

Če je res kje takšen napredek, ima brez dvoma drugačne vzroke,

na primer, da se je uvedla v večji meri industrijska proizvodnja v kraje, ki so bili prej brez nje;
da se brez ozira na človečnost in le z ozirom na čim večji dobiček izrablja neizmerno naravno bogastvo;
da se naposled silijo delavci ob majhni plači trdo in neusmiljeno na najtežja dela.

Pripombe:

Marksov dialektični materializem

9. Nauk, ki ga širijo dandanes komunisti, časih pod vabljivim in zapoljivim videzom, sloni dejansko na načelih tako imenovanega dialektičnega in historičnega materializma, kakor ga je učil Marks in ki ga teoretiki boljševizma, kakor samozavestno trdijo, edino pravilno razlagajo.

Ta nauk uči, da je vse, kar je, ena sama stvarnost, namreč snov s svojimi slepami in tajnimi silami. Ta, ko se razvije, postane rastlina, živač, človek.

Tudi človeška družba ni nič drugega kakor neka oblika stvari, ki se je tako razvila in ki teži z neko nepremagljivo nujnostjo v neprestani borbi sil h končnemu cilju k brezrazredni družbi.

Jasno je, da v takšni zamisli ni mesta za božjo idejo; jasno, da ni razlike med duhom in snovjo, med dušo in telesom; da ni duša neumrljiva in da ni posmrtnega življenja.

Opirajoč se na dialektični materializem mislijo nadalje komunisti, da je mogoče tisti boj nasprotij, ki žene razvoj do dokončnega stanja, s človeškim naporom pospošiti.

Zato si prizadevajo, da nasprotja med družabnimi razredi poostre;

da zadobi razredni boj, ki je, žal, poln sovraštva in razdejanja, videz svete vojske za napredek človeštva;

da se vse moči, ki se tem sistematičnim nasilnim poskusom upirajo, kot človeškemu rodu sovražne uničijo.

Kaj bi bilo s človekom in družino.

10. Komunizem tudi jemlje človeku svobodo, ki je počelo duhovnega življenja;

prav tako jemlje človeški osebi nje dostojanstvo in tisto nravno usmerjenost, ki se more z njo upirati slepim nagonom strasti.

Ker ni človeška oseba po njegovem nauku nič drugega kakor, da tako rečemo, kolesce v celokupnem stroju, zato komunizem zanikuje posameznemu tudi vse naravne pravice in jih prideva občestvu.

V odnosih med državljani izpoveda popolno enakost, zato zanikuje vsako oblast in avtoriteto, katera bi izhajala od Boga, tudi avtoriteto staršev; vsa oblast in podrejenost mu izvira marveč iz družbe kot prvega in edinega vira.

Posameznemu ne priznavajo komunisti nobene pravice do zemlje in proizvodnih sredstev, češ, ker leta proizvajajo nove dobrine, bi njih posest imela za nujno posledico gospostvo enih ljudi nad drugimi. Zato zahtevajo, da se vsaka takšna zasebna lastnina docela zatre, ker je po njihovem mnenju poglavitni vir gospodarske sužnosti.

11. Ker komunizem uanikuje in zavrača vse, kar je v človeškem življenju svetega, je le dosledno, da ima zakon in rodbina za zgolj svetno ustanovo, ki je le tvorba posebnih gospodarskih razmer.

Zato zanikuje tudi vse zakonske npravne in pravne vezi, katere bi ne bile odvisne od samovolje poedincev ali družbe, in dosledno tudi nerazvezljivo stalnost zakona,

Se posebej po nauk komunizma ni ničesar, kar bi vezalo ženo z družino in domom.

Po načeli popolne osamosvoje od moške oblasti odtegujejo komunisti žene od domačega življenja in skrbi za otroke, ter jo pehajo kakor moža v nemirno javno življenje in skupno industrijsko delo, ognjišče in otroke pa prepuščajo družbi v skrb/prim.okrožnico "Casti connubii", 31.dec.1930: AAs zvezek XXII., str.567/.

Staršem odrekajo pravico do vzgoje otrok, češ, da pristoji ta pravica le družbi in da se mora zato izvrševati le v njenem imenu in po nje pooblaščenju.

Kaj bi bilo z družbo?

12. Kaj bi bilo s človeško družbo, če bi se osnovala na take materijalistične temelje.?

Bila bi neka skupnost brez druge vezi in oblasti kakor tiste, ki bi izhajala iz gospodarskih odnosov. Edina nje naloga bi bila proizvajati s kolektivnim delom gospodarske dobrine, edini smoter uživati pozemeljske dobrine v nekem "raju", kjer bi vsak proizvajal po svojih močeh, prejemal pa po svojih potrebah.

Opomniti je tudi, da komunizem daje družbi tudi pravi-
co ali boljše neomejeno samovoljo, obvezovati poedince za
kolektivno delo ne glede na njih osebno blaginjo, da, jih
proti njih volji tudi prisiliti.

V komunistični družbi bi pravo in pravno izvirala le
iz časovnih gospodarskih razmer, zato bi bila po svoji nara-
vi le nekaj pozemeljskega, minljivega in menljivega.

Skratka: komunizem hoče uvesti nov red na svetu, novo,
višjo kulturno dobo, in sicer kot rezultat zgolj tajnega
naravnega razvoja: "človeško družbo, ki je izgnala z zemlje
Boga".

13. Ko bodo vsi dosegli tista duševna svojstva in raz-
položenja, ki so potrebna za takšno družbo in bo ta domne-
vana, umišljena brezrazredna družba končno nastala, tedaj,
pravijo, bo sedanja država, ki je sedaj samo za to, da more
jo bogati nad proletarci gospodovati, nujno prenehala biriti;
dokler pa ne pride ta blažena doba, tudi komunisti rabijo
državo kot najuspešnejše in najsplošnejše sredstvo, da do-
sežejo svoj namen.

14. Gledajte, častiti bratje, to je tisti novi evangelij,
tista nova zveličavna blagovest o odrešenju, ki jo brezbo-
žni báljševiški komunizem svetu oznanja,

nauk, pol zmot in prevar, v nasprotju z božjim razode-
tjem in naravnim razumom, ki ruši temelje družbe, razdira
družabni red,

ki ne pozna ne pravega početka in narave držav, ne njih
pravega smotra,

ki zanikuje pravico, dostojanstvo in svobodo človeš-
ke osebe.

Širjenje komunizma.

Slepive obljube.

15. Toda kako je mogoče, da se tak nauk, ki je znastveno že davno premagan in ki mu tudi vsakdanje življenjsko izkustvo nasprotuje, tako hitro in po vsem svetu širi?

To nam bo jasno, če premislimo, da jih je le malo, ki bi zares doumeli, kaj hočejo komunisti in kam težijo, dočim se večina slepo vdaja njim premeteni agitaciji in varljivim obetom.

Pravijo namreč, da hočejo samo izboljšati bedni položaj delovnih slojev;

da hočejo le popraviti kar je zagrešil liberalizem;

da hočejo doseči pravičnejšo razdelitev dobrin.

Širijo torej komunizem pod pretvezo teh teženj, ki so vse samo po sebi brez dvoma popolnoma upravičene.

Na ta način, zlasti ko še izrabljajo svetovno gospodarsko krizo, dobivajo na svojo stran tudi takšne ljudske sloje ki načelno zavračajo vsak materializem in vse tiste, zločine ki jih komunisti neredno počenjajo.

In ker je kakor v vsaki zmoti tako tudi v komunizmu nekaj resnice, te plat resnice, ki smo jo označili, tako lokavo prikazujejo, kadar je to potrebno, tiste mrzke in nečloveške zablode, ki jih ima komunizem v sebi.

Tako prevarajo dostikrat tudi nenavadno poštene ljudi in jih tako razvnamejo, da postanejo še sami apostoli komunizma, ki zavajajo v komunistične zmote zlasti mladino za take prevare bolj dovzetno.

Poleg tega kličarji komunizma umno v svojo korist izrabljajo nasprotja, ki so med različnimi narodi, nesoglasja in prepire glede na razne oblike vladavin, a tudi tisto zmedo, ki se širi na znanstvenem polju, kjer celo o božjem imenu vlada molk; zato se razleza komunizem tudi na univerze in skuša svoje nauke utrditi tudi z dokazi lažne znanosti.

Liberalizem pripravi pot.

16. Da se lažje umeje, kako je komunizmu uspelo, da je sprejelo njegove zmote brez presoje toliko delavcev, je treba še pomniti, da je te delavske množice za komunizem pripravil že gospodarski liberalizem, ki jih je s svojimi nauki in metodami privedel v versko in pravno zanemarjenost.

Delo je tako razporejal, da ob nedeljah in praznikih niso mogli izpolnjevati verskih dolžnosti;

ni skrbel za to, da bi se zgradile ob tovarnah cerkve in duhovnikom olajšalo dušnopastirsko delo;

da, ne le da ni zabranjeval ustanov laicizma, jih je marveč še sam pospeševal.

To so torej žalostni sadovi zmot, ki se jih Naši predniki in ki smo jih Mi sami ponovno napovedovali. Zakaj se torej čudimo, da se delavske množice, odtujene krščanstvu, s komunizmom prepajajo, da, v komunizmu potapljajo!

Zvita in široka propaganda.

17. Vzrok, da se komunistične zmote tako hitro širijo in se kakor skrivši razlezajo v vse dežele, male in velike, kulturne in nekulturne, tudi v najbolj oddaljene kraje, je tudi tista silna in neslišana propaganda, kakršne nora še ni bilo, kar svet pomni.

Ta propaganda izhaja iz enega središča, a se na spreden način prilagaja razmeram posameznih narodov, deluje s silnimi finančnimi sredstvi, z brezštevilnimi organizacijami, s pogostnimi mednarodnimi kongresi, z množnimi in izurjenimi pomožnimi četami; s časopisi, letaki, kinematografi, teatri, radiom; prodira v šole in univerze ter po njih počasi v vse ljudske sloje, tudi med izobražene, ne da bi se zavedali, kako jim komunistične zmote bolj in bolj zastrupljajo glave in srca.

Zarota molka v tisku.

18. Še druga nočna ponoč prihaja komunizmu brez dvoma od velikega dela svetovnega nekatoliškega časopisja, ki o komunizmu po dogovoru molči.

Pravimo: po dogovoru, drugače si namreč ni mogoče razložiti,

zakaj so ti listi, ki so sicer tako hlastežni tudi po malenkostnih dnevnikih novicah, tako molčali o strašnih grozotah, ki so jih komunisti počenjaki v Rusiji, v Mehiki, po velikem delu Španije,

Pripombe:

zakaj tako malo pišejo o tako silni svetovni organizaciji, kakršna je moskovski komunizem.

Vsem je znano, da so vzroki tega molka najprej politični oziri, ki baje ta molk zahtevajo /ki pa se nikakor ne zde oziri resnične politične modrošči/, potem pa nič manj vplivi raznih tajnih sil, ki se že dolgo bore proti krščanski uredbi držav.

ŽALOSTNI SADOVI.

Rusija in Mehika.

19. Žalostno sadove te silne propagande zremo vsi. Kjerkoli se je posrečilo komunistem utrditi se in zavladati - tu mislimo z očetovskim sočutjem posebno na Rusijo in Mehiko -, tam so se, kakor sami oznanjajo, z vsemi silami prizadevali, da bi docela porušili temelje krščanske religije in kulture in v dušah ljudi, zlasti mladine, vsak spomin nanjo zatrli.

Škofe in duhovnike so izgnali, obsodili v prisilno delo, postrelili ali na nečloveški način pomorili; laike, ki so jih osumili, da so branili vero in svetišča, so mučili, preganjali, vlačili po sodiščih in ječah.

Strahote komunizma na Španskem.

20. Tam pa - kakor v Naši preljubljeni Španiji - kjer kužni in sramotni komunizem še ni mogel roditi vseh žalostnih sadov svojih zmot, je vendar, žal, povzročil blazne izbruhe besnosti in počel strašne zločine.

Ni porušil le ene ali druge cerkve, enega ali drugega samostana, temveč kjerkoli je mogel, je do tal porušil vse cerkve, vse samostane, vse spomenike krščanske vere, tudi umetnostno in kulturno najznamenitejše.

A blazna besnost komunistov ni morila le škofov in duhovnikov, redovnikov in redovnic, prav posebno redovnikov in redovnic, ki so skrbniki za delavce in za uboge, temveč je pomorila tudi premnogo laikov iz vseh stanov

in jih še sedaj na kupe mori, ker izpovedajo krščansko vero ali so nasprotni brezbožnemu komunizmu.

Te grozne poboje in pomore vrše komunisti s takšnim sovražstvom, s tako strašnim barbarstvom, da bi se dandanes ne zdelo mogoče.

Kdo, ako je še pameten, bodisi zasebnik ali resnoben državnik, kdo, pravino, se ne bi zgrozil, če pomisli, da utegne to, kar še sedaj godi v Španiji, zgoditi tudi po drugih kulturnih deželah!

Naravni sadovi sistema.

21. Nikar pa trditi, da bi bile te okrutnosti tiste vrste, kakor se po neki nujnosti dogajajo ob vseh prevratih, izbruhi posameznih razjarjenih ljudi.

Nikakor ne! To so marveč naravne posledice komunističnih nauk, ki ne poznajo nobenih brzd.

Neke brzde, neke vezi so potrebne ljudem, poedincem in družbi, zato so tudi barbarski naradi priznavali naravni zakon, zapisan od Boga vsakemu človeku v dušo.

Tisti stari narodi, ki jim je bilo izpolnjevanje tega zakona kakor nekak svet običaj, so se dvignili do veličine, ki še sedaj očaruje - bolj kakor je prav - nekatere površne raziskovalce človeške zgodovine. Če se pa iztrga iz duš celo božja ideja, tedaj ljudje nujno podivjajo in posirove.

Boj vsemu, kar je božjega.

22. In prav to je, kar se sedaj godi pred našimi očmi. Prvič, odkar ljudje pomnijo, gledamo skrbno začet in dobro premišljen upor proti vsemu, "kar se imenuje Bog" /2 Teš 2, 4/.

Zakaj komunizmu nasprotuje po svoji naravi vsaki religiji, ki jo ima za "uspavajoč opij za proletarce", češ, da nje nauki in zapovedi kažejo na večno življenje po smrti in tako odvrčajo ljudi od nebes, ki jih morajo doseči na zemlji.

Terorizem.

23. Toda ni mogoče naravnega zakona in njegovega početnika Boga brez kazni zaničevati,

zato komunizem ni mogel in tudi nikdar ne bo mogel doseči svojih namenov, niti ne na gospodarskem polju.

Ne zanikujemo, da je komunistično prizadevanje v Rusiji nemalo pomoglo zdramiti ljudi in njih ustanove iz tiste stoletne trpnosti in otopelosti in da je z vsemi mogočimi sredstvi in na vse, tudi neprave načine, doseglo neke uspehe za izboljšanje pozemeljskega življenja.

Toda vemo, tudi od zanesljivih prič prav iz zadnjega šnaga, da komunisti dejansko niti v teh rečeh niso dosegli, kar so vse oberali. Prilomba:

Poleg tega je pa komunizem s kruto in teroristično vlado naložil brezštevilmnim državljanom suženjski jaram.

Oponniti je, da je tudi v gospodarstvu potrebna neka morala, ki se mora po njej v vesti ravnati, kdor pravzame v njen kako upravno mesto. A te komunizem, ki je izšel iz materializma, ne more dati.

Zaštonune preostaja nič drugega kakor tisti strašni zločinski terorizem, kakršnega sedaj vidimo v Rusiji, kjer so stari tovariši v zarotah in bojih med seboj koljejo.

Toda ta zločinski terorizem ne bo nogel preprečiti socialnega razkroja, kar bo še manj nogel popraviti razkroj pravi.

Očetovska beseda tlačnim narodom.

24. S tem nikakor nočemo narodov sovjetske Rusije kar na sploh obsoditi, nasprotno, ljubimo jih z živo očetovsko ljubeznijo.

Vemo, kako mnogi med njimi ječe pod krivičnin in suženjskim gospodvom ljudi, ki so jim povečini prave koristi narodov tuje; vemo, da so mnogo drugih prevarali le varljivi upi.

Obsojamo le sistem, njegova početnike in podpornike, ki so jim je zdela Rusija najbolj primerno polje, da vsejejo nanje že davno pripravljeno setev svojih nauk in jo odtoč razsejejejo po vsem sveti.

III.

SVETLI NAUKI CERKVE.

25. Ko smo osvetlili zmote brezbožnih boljševikov in njih delo, polno prevar in nasilja, je čas, častiti bratje, da postavimo njim nasproti pravi nauk o človeški družbi in državi, ki je, kakor veste, tisti, ki ga nas uči naravni razum in božje razodetje po Cerkvi, učiteljici narodov,

Najvišja resničnost Bog.

26. Predvsem je pomniti, da je nad vsemi drugimi rečmi ediniti in najvišji duh, namreč Bog, stvarnik vsega, kar je, in najmodrejši in najpravičnejši sodnik vseh ljudi.

To najvišje bitje, ki je Bog, je najpopolnejša sodba in obsodba predrznih in lažnih komunističnih zmot.

Ni namreč zato Bog, ker ljudje vanj verujejo, ampak ker je, zato vanj verujejo in ga molijo vsi, ki trdovratno ne zapirajo oči - luči resnice.

Človek in družina

pa nauku pameti in razodetja.

27. Kar uči katoliška vera in naravni razum posebej o človeku, to smo načelno razložili v okrožnici o krščanski vzgoji mladine /okrožnica "Divini illius

"Magistri", 31. dec. 1929: AAS zv. XXII, 1930, str. 49 do 86/.

Človek ima duhovno in neumrljivo dušo;

je oseba, obdarjena od Stvarnika s čudovitimi darovi
telesu in duši;

je svet v nalen, "mikrokosmos", kakor so dejali stari
misleci, ker silno presega vse vesoljstvo brez duše.

Najvišji smoter mu je Bog, ne samo v tem, smrtnem, tem-
več tudi v večnem življenju. Ker je po posvečujoči milosti
božji povišan do dostojanstva božjih otrok, je združen v
mističnem telesu Jezusa Kristusa z božjim kraljestvom.

Radi tega mu daje Bog mnoge in raznotere darove:

pravico do življenja in telesne celosti;

pravico do reči, ki so mu potrebne za življenje;

pravico, da teži prav po zadnjem smotru, ki ga mu je
Bog postavil;

pravico do združevanja;

pravico zasebne lastnine in rabe lastnine.

28. Dalje: kakor zakon, kako je tudi raba zakona po
božji nameni;

Prav tako osnove ter poglobljene dolžnosti in pravice
družinskega življenja ne izhajajo iz človeške samovolje,
ne iz gospodarskih razmer, ampak od Boga Stvarnika vseh
stvari.

Vse to smo že zadosti razložili v okrožnici o krščan-
skem zakonu /okrožnica "Casti connubii", 31. dec. 1930:
AAS, zv. XXII, str. 539-592/ in tudi v že omenjeni okrožnici
o krščanski vzgoji mladine.

Pripombe:

- 20 -

Kaj je družba.

Medsebojne pravice in dolžnosti človeka in družbe.

29. A Bog je določil človeka tudi za svetno družbo, kakor jo res zahteva njegova narava sama.

Družba je namreč po Stvarnikovi volji naravna pomoč, da more človek doseči svoj cilj; ni človek radi družbe, ampak družba radi človeka.

Sveda tega ni umeti v smislu liberalnega individualizma. Liberalizem hoče, naj država služi zgolj poedincom in njih tudi neupravičenim zahtevam;

pravi, zmisel pa je, naj bi dajala organska zveza z družbo in državo vsem ljudem možnost, da z vzajemnim delovanjem ustvarjajo svojo pravo pozemeljsko srečo; potem, da jim družba omogoči razvoj tistih naravnih individualnih in socialnih sposobnosti, ki njih tvorbo presegajo časovne koristi posameznikov in jih tudi posamezniki vsak zase uresničiti ne morejo, ki marveč odsvitajo v družbi božjo popolnost.

A tudi to služi končno človeku, ki se po teh prilikah božje popolnosti dviga k Stvarniku in mu daje hvalo in čast. Le človek ima namreč um naravno svobodno voljo, ne združba.

30. Kakor se pa človek ne more odtegniti tištim dolžnostim, ki je z njimi po božji volji zavezan družbi in imajo zato predstavniki avtoritete pravico prisiliti ga, da izpolnjuje svojo dolžnost, če se nezakonito brani,

prav tako pa tudi družba ne more vzeti človeku

21. Priponbe:

pravice, ki mu jih je dal Stvarnik Bog /važnejše smo že na kratko omenili/, tudi mu ne sme onemogočati njih rabe.

Tako je v soglasju z naravnim razumom in njega zahtevami, da vse pozemeljske dobrine služijo človeku, po njen pa se nanašajo na Stvarnika.

S tem se popolnoma ujema, kar je zapisal o načinu kroščanskega zveličavanja apostol narodov Korinčanom: "Vse je vašem. Vi pa Kristusovi, Kristus pa božji" /1 Kor 3, 23/

Ko komunistični nauk človeško osebo ponižuje in njo razmerje do družbe hladno prevrača, jo naravni razum in božje razodetje čudovito povišujeta.

Gospodarsko-socialni red.

31. Vodilna načela za gospodarsko-družabni red so razložena v socialni okrožnici Leona XIII. o delavskem vprašanju /okrožn. "Rerum novarum" 15. maja 1890; Acta Leonis XIII, zv. IV., str. 177-209/, in v naši okrožnici o obnovi socialnega reda /okrožnica "Quadragesimo anno", 15. maja 1931; AAS zv. XXIII., 1931. str. 177-228/ primerjena na zahteve našega časa.

V tej okrožnici smo ponovno poudarili tradicionalni nauk Cerkve,

o individualnem in socialnem značaju zasebne lastnine in natančneje določili

pravice in dostojanstva dela,

razmerje medsebojne opore in pomoči, ki mora biti med tistimi, ki dajejo kapital, in tistimi, ki delajo,

in pa plačo, ki gre po pravici delavcu zase in za družino.

32. V isti okrožnici smo tudi pokazali, da sodotnega sveta ne bo rešil iz žalostnega stanja, ki ga je vanje pahnil breznravni liberalizem,

ne razredni boj in terorizem,

ne avtokratična zloraba državne oblasti,

ampak le to, če bosta gospodarski in družabni red presinili socialna pravičnost in krščanska ljubezen.

Pokazali smo, kako je mogoče doseči pravo blaginjo po pravih načelih zdravega korporativizma, ki spoštuje razne stopnje socialne oblasti;

kako naj se vse korporacije zložno med seboj združijo in skupno teže za občo blaginjo;

in da je najbolj svojska in poglobljena naloga javne oblasti prav ta, da po svoji moči pospešuje takšno medsebojno združevanje in sporazumevanje državljanov.

Socialna hierarhija in pravice države.

33. Da se po vzajemnem sodelovanju vseh dosežeta socialni red in mir, zato daje katoliški nauk predstavnikom socialne oblasti takšno dostojanstvo in avtoriteto,

kakršna sta potrebna, da morejo budno in skrbljivo čuvati božje in človeške pravice, ki jih sveto pismo in svetli očetje tako poudarjajo.

Tu je treba spomniti, da se grdo motijo tisti, ki trdijo, da imajo v državi vsi državljani enake pravice in ni v njej nekih stopenj oblasti in neke hierarhije tistih, ki imajo oblast.

Desti je, če opozorino glede tega na okrožnice Našega
prodnika b. s., Leona XXIII., ki smo jih že omenili, zla-
sti na tisti, ki govorita

o oblasti svetnih vladarjev /okrožnica "Diaturnum illud"
20. jun. 1881: Acta Leonis XIII, zv. I, str. 210-222/
pa o uredbi krščanske države /okrožn. "Immortale Dei"

1. nov. 1885: Acta Leonis XIII, zv. II, str. 146-168/.

V teh okrožnicah najdemo katoličani jasno razložena
načela naravnega razuma in vere, ki jih norejo očuvati za-
peljivih in nevarnih znot komunizma.

Komunistični nazori,

ki jemljejo človeku naravne pravice in ga zaslužujejo,
ki zanikujejo prvi in najvišji vir države in nje oblasti,
ki na neslišen način prepuščajo javno oblast zločincem
za skupno počenje zločinov,

kar najodločneje nasprotujejo naravnim načelom naravnega
razuma in Stvarnikovi volji.

Kakor je državljani kot človek od Boga, tako tudi dr-
žava; Bog je določil njiju medsebojne odnose; zato se ne
morejo ne državljani ne država pprostiti tistih dolžno-
sti, ki jih imajo med seboj, niti ne zanikati ali prikraj-
šati drug drugega pravic.

Bog sam je torej določil in uredil pglavitne odnose
med državljani in državo, zato je brez dvoma le nezako-
nita in krivična samolastna prisvajitev, uzurpacija, če
postavljajo komunisti na mesto božjega zakona resnice in
pravice strankarske politične sklepe in ukrepe, polne so-
vraštva in človeške samovolje.

Lepota teh naukov Cerkve.

34. Ko oznanja Cerkev ta svetli nauk, nima drugega namena kakor uresničiti tisto srečno blagovest, ki jo je oznanjal angelski spev nad betlehemsko votlino: "slava Bogu in mir ljudem" /prim. Lk 2, 14/, pridobiti torej pravi mir in resnično srečo, kolikor sta kot priprava na blaženo večnost možna tudi na zemlji, seveda ljudem blage volje.

Ta nauk je prav tako oddaljen od pogubnih zmat kakor od pretiranih načrtov in nakan političnih strahk, družni marveč v teoriji in praksi v lepem soglasju resnico in pravico.

Cerkev spravlja v skladje
 medsebojne dolžnosti in pravice,
 svobodo z avtoriteto,
 dostojanstvo posameznika z dostojanstvom države,
 človeško osebnost državljanov in predstojnikom dolžno pokorščino s službo tistih, ki so predstavniki božje oblasti;

prav tako urejeno ljubezen do sebe, rodbine in domovine z ljubeznijo do drugih družin in drugih narodov, osnovano na ljubezni do Boga, Očeta vseh, ki iz njega vse izhajajo in ki morajo po njem kot svojem zadnjem smotru vsi težiti.

Ta nauk ne trga upravičene skrbi za časne dobrine od delavne skrbi za večne dobrine.

Podroja pač minljive dobrine nominaljivim po besedi svojega božjega Ustanovitelja: "Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo se vam bo navrglo" /Mt 6, 33/, a ni nikakor vnemaren za človeške reči, ne nasproten svetnemu napredku in časnim udobnostim, ki jih marveč po pameti podpira in pospešuje, kar najbolj dejavno more.

Cerkev ni sicer nikoli podala kakšnega podrobno izdelanega tehničnega načrta za gospodarsko-socialno delo, ker to ni njena naloga.

Podala pa je poglavitno obrise in smernice, ki jih je kajpada vedela uporabiti na razno načine, primerjeno časom, krajem in naradam, ki pa vendar kažejo varno pot, po kateri morajo države priti v kulturnejšo in prečnejšo dobo.

35. Veliko modrost in koristnost tega nauka priznavajo vsi, ki ga zares poznajo.

Po pravici zatrjujejo odlični in voščni državniki, ki so proučili razno socialno sisteme; da niso našli nič modrejšega, kakor so načela, razložena v okrožnicah "Rerum novarum" in "Quadragesimo anno".

A tudi v nekatoliških, da, nekrščanskih deželah priznavajo mnogi, kako so socialni nauki Cerkve koristni človeški družbi.

Tako je komaj dobro pred enim mesecem odličen politik z Daljnega vzhoda, nekristjan, odkrito izpovedal, da Cerkev s svojim naukom o miru in krščanskem bratstvu neizrečeno veliko pomaga, da se utrdi in goji dejaven mir v narodih.

Celo komunisti, če le niso še dopela izkvarjeni - kakor vemo iz zanesljivih poročil, ki prihajajo z vseh strani k temu središču krščanstva - priznavajo, če se jim razloži socialni nauk Cerkve,

da je ta nauk silno zvišen nad nauki njihovih viditeljev in učiteljev.

Le tisti, ki so zaslepljeni po strasti in sovraštvu, zapirajo oči resnici in jo trdovratno pobijajo.

Ali se res Cerkev sama ni ravnala po teh naukih?

36. Toda sovražniki Cerkve, četudi priznavajo modrost njenih naukov, opočitajo, da se sama ni ravnala po teh naukih, zato iščejo drugih potov.

Kako je ta očitke neosnovan in krivičen, dokazuje vsa zgodovina krščanstva.

Da omenimo le to in ono, je krščanstvo prvo na tako do-
ločen in popoln način, kakršen je bil prejšnjim dobam nepo-
znan, proglasilo pravo bratstvo vseh ljudi kateregakoli po-
sta ali stanu.

To je nedvomno mogočno sodelovalo, da se je odpravilo
suženjstvo, in sicer ne po krvavih uporih, ampak po notra-
nji moči tega nauka, ki je po njem rimska patricinja svojo
sužnjo objela kot sestro.

Krščanstvo, ki nas uči, da molimo božjega Sina, ki je
iz ljubezni do ljudi postal človek, tesarjev sin in tesar
/prim. Mt 13, 55; Mr 6, 3/, je dalo prav s tem človeškemu
delu pravo čast, tistemu delu,

ki je bilo tedaj tako prezirano, da je celo Ciceron,
sicer pameten in dosti pravičen mož, prevzel splošno mno-
nje svoje dobe in zapisal besede,

ki bi se jih danes vsak sociolog sramoval: "Vsi rokodel-
ci se bavijo z nečastnimi opravili, saj v delavnici ne mo-
re biti nič plemenitega" /De offic. I. c. 42/.

37. Oprta na ta načela je Cerkev prenovila človeško dru-
žbo;

po nje vplivu so nastala čudovita dela ljubezni,
potem mogočno korporacije rokodelcev vsake vrste, ki so
jih sicer pristaši liberalizma v prejšnjem stoletju kot
srednjeveška zasmehovali, ki pa dandanes vabujajo občudo-
vanje in jih že v več deželah skušajo na sodoben način o-
živiti.

In ko so drugačne struje ovirale nje zveličavno delo in slabile nje moč, ni Cerkev nikdar nehala svariti pred zmotami.

Naj samo spomnimo, s kakšno neustrašenostjo in vztrajnostjo se je naš prednik b. s. Leon XIII. boril za združevalno pravico delavstva, ki jim jo je gospodarski liberalizem v najmočnejših državah, čim se je okrepil, skušal vzeti.

Ta moč krščanskih nauk je tudi v naši dobi brez dvoma večja, kakor se pa nekaterim zdi,

zakaj ideje gospodujejo nad dejstvi, da-si ne morejo vsi tega zlahka presoditi in premeriti.

38. Po vsej resnici ne more reči, da Cerkev kakor nje božji Ustanovitelj hodi skozi svojo dobo "delež dobrote" /prim. Apd 10, 38/.

Ne socializem ne komunizem se ne bi tako širila, ko bi ne bili tisti, ki vladajo narodom, prezirali nauk in materinskih opominov Cerkve.

Toda oprijeli so se načel liberalizma in takozvanega laicizma in so po teh varljivih načelih urejali države.

Na prvi pogled se je sicer zdelo, da so izvršili nekaj velikega, toda kmalu so videli, da se vse, kar so ustvarili, polagoma ruši, kakor se mora sploh vse zrušiti, kar ne sloni na edinem vogelnem kamnu, ki je Kristus.

POMOČKI IN SREDSTVA

Potreba pomoči.

39. To je, častiti bratje, nauk Cerkve, ki more edina kakor v drugih rečeh tako tudi v socialnih dati pravo spoznanje in nas obvarovati komunističnega mišljenja.

Toda treba je, da se nauk prevede v življenje po tistih besedah apostola Jakoba /1, 22/: "Bodite pa vršitelji besede in ne le poslušavci, ki bi sami sebe varali!"

Zato se je treba z vsemi močmi prizadevati, da se porabijo vsi primerni pomočki, ki se je mogoče z njimi kar naj bolj upreti grozočemu razkroju človeške družbe.

Trdno zaupamo, da bo vnema, ki se z njo otroci teme neč in dan trudijo za širjenje zmot brezbožnega materializma, vzdramila tudi otroke luči na podobno, da, še večjo vnemo za božjo čast.

40. Kaj je torej treba storiti, katere pomočke rabiti za obrambo Kristusa in krščanske kulture proti temu nevarnemu sovražniku?

Kakor oče s svojimi otroki v domači hiši tako bi se radi Mi z vami zaupno pogovorili o dolžnostih, ki jih nalaga vsem sinovom Cerkve velika nevarnost naših dni; radi bi pa te očetovske oporine dali tudi tistim, ki so očetova hiša zapustili.

Obnova krščanskega življenja.

Osnovni pomoček.

41. Kakor je bil v vseh burnih časih Cerkve, tako je tudi sedaj poglavitni pomoček in podlaga za vse druge pomočke resnična obnova zasebnega in javnega življenja po evangelijskih načelih v vseh tistih, ki smatrajo za čast, da so v Kristusovi čredi, da bodo resnično sol zemlje, ki naj obvaruje vso človeško družbo npravne izkvarjenosti.

42. Z veliko hvalečnostjo do Očeta luči, ki je od nje ga "vsak dober dar in vsako popolno darilo" /Jak 1, 17/ gledamo vsepovsod tolažilna znamenja takšne duhovne obno ve,

ne samo v tistih izbranih dušah, ki so se v zadnjih letih dvignile na vrhunc svetosti, in tolikorih, vedno bolj množnih drugih, ki velikodušno hite k istemu svetle mu cilju,

temveč v vseh družabnih, tudi najbolj izobraženih kro gih, kjer se vedno bolj oživlja resnična življenjska pobo žnost, kakor smo rekli že v Motu proprio "In multis solaciis" 28. okt. 1936, o priliki, ko smo preuredili papeško akademijo znanosti /AAS zv. XXVIII, 1936, str. 421-424/.

43. Vendar moramo reči, da bo treba še mnogo mnogo de la za to duhovno obnovo.

Tudi po katoliških deželah je le preveč takih, ki so katoličani samo po imenu;

le preveč drugih, ki sicer izpovedajo vero in tudi bolj ali manj verne izpolnjujejo, kar je najbolj potrebno,

a jim ni mar, da bi krščansko vero globlje doumeli, da bi si skušali pridobiti globoko notranje prepričanje, in še manj, da bi se v njih z vnanjim videzom skladala notranja lepota prave in čiste vesti, ki motri in vrši vse dolžnosti pod božjim vidikom.

Saj vemo, kako je bil božjemu Zveličarju zoprn tisti prazni vnanji videz, njemu, ki je hotel, naj bi vsi málili Očeta "v duhu in resnici" /Jan 4, 23/.

Kdor ne živi zares po veri, ki jo izpoveda, se dandanes ko vihar preganjanja tako divja, ne bo mogel dolgo upirati temveč ga bo grozeče valovje potegnilo s seboj in bo tako pogubil sebe in predal sramotenju tudi krščansko ime.

Nenavezanost na svetne dobrine.

44. Tu moramo, častiti bratje, prav posebej poudariti dva Gospodova nauka, ki imata posebno zvezo z dejanskim položajem človeškega rádu:

nenavezanost na zemeljske dobrine in krščansko ljubezen.

"Blagor ubogim v duhu", to so bile prve Gospodove besede v govoru na gori /Mt 5, 3/.

In ta nauk je bolj kot kdaj potreben dandanes v tej materialistični dobi, ki je tako hlastežna po pozemeljskih dobrinah in ugodjih.

Vsi krístjani, bogati ali ubogi, morajo imeti pogled vedno uprt v nebesa, pomnoč, da "nimamo tukaj stalnega mesta, marveč iščemo prihodnjega" /Hebr. 13, 14/.

Bogatinu ne smejo biti pozemeljske reči vsa sreča, niti ne smejo nanje obračati svojih najboljših moči, ampak se morajo smatrati kot oskrbnike, ki se zavedajo, da bodo morali najvišjemu Gospodu dati račun, in rabiti pozemeljske dobrine kot dragocena sredstva, ki jim jih daje Bog, da morejo delati dobro; tudi naj ne opuščajo dajati ubogim, kar jim preostaja po evangelijski zapovedi /prim. Lk 11, 41/; če ne, se bo nad njimi in nad njih bogastvom uresničila ostra sodba apostola Jakoba:

"Nujte zdaj, bogatini, razjokajte se in tarnajte nad stiskami, ki pridejo na vas. Vaše bogastvo je preperelo in vaša obličja od moljev razjedena. Vaše zlato in srebro je zarjavelo in njuna rja bo pričala zoper vas in razjedla vaše meso kakor ogenj. Nabrali ste si zakladov jeze za zadnje dni..." /Jak 5, 1-3/.

45. Toda tudi ubožnejši, ko si prizadevajo po zakonih ljubezni in pravičnosti, da bi si oskrbeli, kar jim je potrebno, in tudi da bi si izboljšali svoj položaj, morajo vendar vedno ostati "ubogi v duhu" /Mt 5, 3,/

in bolj ceniti duhovno dobrine kakor pa pozemeljske dobrine in ugodnosti.

Spominjajo naj se tudi, da se ne bo nikdar posrečilo pregnati s sveta vse bočo, vse boli in bolezni, ki so jim podvrženi tudi tisti, ki so na videz najbolj srečni.

Zato je vsom potrebna potrpežljivost, tista krščanska potrpežljivost, ki dviga srce, zaupajoč v božje obljube večne sreče.

Pripombe:

- 32 -

"Potrpite torej, bratje, - vam pravimo s sv. Jakobom - do prihoda Gospodovega. Glejte, poljedelec pričakuje dragocenega sadu zemlje in voljno potrpi, dokler ne prejme zgodnjega in poznega dožja. Potrpite tudi vi, okropite svoja srca, kajti Gospodov prihod je blizu." /Jak 5, 7-8/.

Le tako se bo izpolnila tolažba polna Gospodova obljuba: "Blagor ubogim!"

Ni pa ta tolažba in obljuba prazna, kakor so prazni obeti komunistov, ampak je beseda življenja, ki ima v srbi najvišjo resničnost in ki se izpolnjuje tu na zemlji in kdaj v večnosti.

In zares, koliko ubogih vprav v teh besedah in v pričakovanju božjega kraljestva, ki je po evangeljskih besedah njih dediščina - "blagor ubogim, zakaj božje kraljestvo je vaše" /Lk 6, 20/ - najde srečo, ki je toliko bogatih, utrujenih v svojem bogastvu in vendar vedno željnih, kako bi ga še pomnožili, najti ne more.

Krščanska ljubezen.

46. Še bolj važna kot pomoček proti zlu, ki o njem razpravljamo, je zapoved ljubezni, ki mori izrečno na to, da se zlo tudi res odpravi.

Mislimo na tisto krščansko ljubezen, "potrpljivo in dobrotljivo" /1 Kor 13,4/, ki se ogiblje vsakega vidoza druge ponižujočega pokroviteljstva in vsakega razkazovanja;

tisto ljubezen, ki je že v početkih krščanstva pridobila za Kristusa najbolj uboge med ubogimi, namreč sužnje.

V tem pogledu se iskreno zahvaljujemo vsem tistim, ki so se posvetili dobrodelnosti ter po konferencah sv. Vincencija Pavelskega ali pa po modernih organizacijah socialne pomoči vrše dela telesnega in duhovnega usmiljenja.

Čim bolj bodo delavci in ubogi sami na sebi in v svoj prid izkusili dejavno ljubezen, zajeto iz Kristusovega Srca, tem bolj bodo med njimi ginili predsodki, da bi bilo krščanstvo izgubilo svojo moč ali da bi bila Cerkev s tistimi, ki izkoriščajo njih delo.

47. Toda če gledamo na eni strani neizmerno množico ubogih, ki so radi raznih, od njih neodvisnih vzrokov v skrajni bedi,

na drugi strani pa toliko drugih, ki se brez mere zabavajo in trošijo ogromne vsote za popolnoma nepotrebne reči,

ne moremo, da ne bi z bolestjo izpovedali, da mnogi niti ne izpolnjujejo zares zapovedi pravičnosti, niti zares ne razumejo, kaj zahteva krščanska ljubezen v vsakdanjem življenju.

Zato želimo, častiti bratje, da bi se z besedo in tiškom bolj in bolj pojasnjevala ta božja zapoved,

to dragoceno znamenje, ki ga je zapustil Kristus, da bi se po njem spoznavali njegovi pravi učenci,

ta zapoved, ki nas uči gledati v trpečih Kristusa samega in nam nalaga, da ljubimo vse ljudi kot brate, kakor je Kristus ljubil nas, to je, da zanje žrtvujemo, kar imamo in, če treba, damo zanje tudi življenje.

Naj bi vsi in pogosto premišljevali tiste besede, tako tolažilne, a obenem tudi tako strašne, besede zadnje odločitve, ki jih bo izgovoril najvišji Sodnik na dan poslednje sodbe:

"Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta..., zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti... Resnično, povem vam, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili" /Mt 25, 41-45/.

In nasprotno: "Proč izpred mene, prekleti, v večni ogenj kakaj lačen sem bil in mi niste dali jesti, žejen sem bil in mi niste dali piti... Resnično, povem vam, česar niste storili kateremu izmed teh najmanjših, tudi meni niste storili" /Mt 25, 41-45/.

48. Da si torej zagotovimo večno življenje in da bomo mogli dejavno pomagati ubogim,

se je treba vrniti k bolj skromnemu življenju, odpovedati se zabavam, ki jih tako obilno, tudi sramotnih in pregrešnih ponuja svet, in pozabiti nase iz ljubezni do bližnjega.

Ta "nova zapoved" krščanske ljubezni, kakor jo je inenovel Jezus /Jan 13, 34/, ima v sebi neko ljudi prerajajočo moč.

Nje zvesto izpolnjevanje bo dalo sreem notranji mir, ki ga svet ne pozna, in bo dejavno pomaglo v težavah, ki stiskajo svet.

Dolžnosti stroge pravičnosti.

49. A ljubezen ne bo nikdar prava ljubezen, če ne bo upoštevala pravičnosti.

Apostol uči: "Kdor bližnjega ljubi, je postavo izpolnil" in navaja tudi razlog: "zakaj to: ne prokuštvuj, ne ubijaj, ne kradi... in če je kaka druga zapoved, je obseženo v tej besedi: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe" /Rim 13,

Če se torej po Pavlovem nauku vse zapovedi, tudi tiste, ki jih nalaga stroga pravičnost, kakor "ne ubijaj", "ne kradi", navajajo na eno zapoved prave ljubezni, torej ljubezen, ki ne daje delavcu plače, ni ljubezen, ampak prazna beseda in le lažen videz ljubezni.

Nikakor ne gre, da bi delavec moral sprejemati kot miloščino, kar mu pristoji po pravici, tudi se ni mogoče z malo miloščino iznebiti dolžnosti pravičnosti.

Ljubezen in pravičnost nalagata dolžnosti, neredko glede iste reči, a pod različnim vidikom, in delavci so glede teh dolžnosti, ki jih imajo drugi do njih, radi svoje časti po pravici zelo občutljivi.

50. Zato prav posebej pozivljemo vas, krščanski gospodarji in tovarnarji, ki je vaša služba dostikrat tako težka, ker ste tako rekoč podedovali tiste zmote krivičnega gospodarskega sistema, ki so tako pogubno vplivale na toliko rodov:

mislite na svoje dolžnosti, ki boste morali zanje dati odgovor!

Žalostno je, a resnično, da je ravnanje nekaterih katoličanov nemalo vzrok, da se je delavstvo tako odtujilo krščanstvu.

Niso namreč hoteli prav razumeti, da krščanska ljubezen zahteva tudi priznanje nekih pravic, ki delavcem gre do in ki je o njih Cerkev odkrito in zadostno izjavila, da jih jim je treba priznati.

Kako naj na primer presojamo ravnanje tistih, ki so dosegli, da se po njih patronatskih cerkvah okrožnica "Quadragesimo anno" ni čitala?

Pripomba:

Ali kaj naj sodimo o tistih tovarnarjih, ki so vse doslej nasprotovali ureditvi delavskih razmer, kakor smo jo Mi sami priporočili?

Ali ni žalostno, da so nekateri lastninsko pravico v to zlorabili, da so goljufali delavce za njih plače in socialne pravice?

Socialna pravičnost.

51. Toda poleg tako zvane menjalne pravičnosti je treba gojiti še socialno pravičnost, ki tudi nalaga dolžnosti, katerim se ne morejo odtegniti ne gospodarji ne delavci.

In vprav socialni pravičnosti je svojsko, da zahteva od posameznikov vse to, kar je potrebno za občo blaginjo.

Kakor pa pri živem organizmu ni za celoto zadostno poskrbljeno, če se ne da posameznim udom, kar potrebujejo, da morejo vršiti svoja posebna opravila,

tako tudi v družbi ni mogoče prav poskrbeti za občo socialno blaginjo, če se ne daje posameznim članom, to je ljudem, ki jim je svojsko dostojanstvo oseb, vse tisto, brez česar ne morejo vršiti vsak svoje socialne naloge.

Če se bo zadostilo tudi socialni pravičnosti, bo sad živahen razvoj vsega gospodarskega življenja v miru in rodu, kar bo obenem znamenje, da je socialni organizem zdrav, kakor se zdravje človeškega telesa spozna po nemotenem in obenem polnem ter uspešnem delovanju vsega organizma.

52. Ni mogoče reči, da bi bilo socialni pravičnosti zadoščeneno,

ako delavci nimajo zagotovljene zadostne plače, da bi mogli primerno preživiti sebe in družino;

če se jim ne omogoči, da si pridobe vsaj skromno imetje in se tako prepreči tisti čir splošnega uboštva, ki se vse bolj širi;

če se ne poskrbi zanje z javnim ali zasebnim zavarovanjem za starost, bolezen in brezposelnost.

Z eno besedo, da ponovimo, kar smo dejali že v okrožnici "Quadragesimo anno":

"Le tedaj bo socialno gospodarstvo zares urejeno in dosegalo svoje smotre, če bodo vsi posamič in skupaj dobivali vse tiste dobrine, ki jih morejo dajati narava s svojim bogastvom in s svojimi pomočki, tehnika in socialno urejeno gospodarstvo.

Teh dobrin mora biti toliko, kolikor je treba, da je mogoče zadovoljiti potrebe in poštene zahteve udobnosti

in tudi dvigniti ljudi na tisto srečno življenjsko kulturno stopnjo, ki ne samo da ni v nasprotju s krepostjo, marveč ji je močno v prid." /Okr. "Quadragesimo anno" 15. maja 1931: AAS. zv. XXIII, 1931, str. 202./

53. Dogaja pa se vedno pogosteje, da posamezniki ne morejo izpolnjevati zapovedi pravičnosti glede plač, razen če se vsi med seboj dogovore in ustanove združbe, ki z njimi preprečijo delavskim pravicam tako pogubno konkurenco.

Tedaj je dolžnost gospodarjev in delodajalcev, da goje in pospešujejo takšne potrebne ustanove, ki jim omogočujejo redno izpolnjevanje dolžnosti pravičnosti.

A tudi delavci naj imajo pred očni dolžnosti ljubezni in pravičnosti in naj bodo prepričani, da bo na ta način brez dvoma tudi zanje bolje preskrbljeno.

54. Ako torej motrino celokupnost gospodarskega življenja, nam bo jasno, kakor smo onemili že v okrožnici "Quadragesimo anno",

da bo mogoče v gospodarsko-družabnih odnosih uveljaviti vzajemno sodelovanje pravičnosti in ljubezni le tedaj, če združene strokovne in medstrokovne organizacije, osnovane na trdnih krščanskih temeljih, ustanove krajevnih in časovnih razmeram primerne, takozvane korporacije.

Študij in širjenje socialnega nauka Cerkve.

55. Da se da tej socialni akciji večja dejavnost, je zelo potrebno pospeševati študij socialnih problemov v luči cerkvenega nauka in te nauke pod vodstvom avtoritete, od Boga ustanovljene v katoliški Cerkvi, kar noči širiti.

Ako delo nekaterih katoličanov na gospodarsko-socialnem polju ni bilo vedno vse hvale vredno, je bil vzrok prav ta, da niso dosti proučili in preislili naukov papežev o teh rečeh,

Zato je tudi potrebno, da se v vseh družabnih krogih vedno bolj pospešuje socialna izobrazba, primerna kajpada razni stopnji unske izobrazbe, in da se socialni nauki Cerkve tudi med delavske sloje bolj in bolj širijo.

Naj varna luč katoliških nauk razsvetli duhove in naše volje vseh, da jim bodo ti nauki pravec življenja in da bodo vestno izpolnjevali socialne dolžnosti.

Tako se bodo upirali tisti neskladnosti in neenotnosti v krščanskem življenju, ki smo ju že v raznih prilikah obžalovali,

ko nekateri na videz zvesto izpolnjujejo svoje verske dolžnosti,

a kadar gre za delo, za industrijo, za stroko, za trgovino, za javno službo,

z neko žalostno dvojnostjo vesti ravnaajo le preveč neskladno s tako jasnimi načeli pravičnosti in krščanske ljubezni

ter tako dajejo težko pohujšanje slabotnim, hudobnim pa lahko pretvezo, da širijo nezaupanje do Cerkve.

56. Veliko pomoč za to obnovo krščanskih nraavi mora dati katoliški tisk,

ki naj najprej z raznoterim zanimivim čtivom ljudi privabi,

jim potem vedno bolj pojasnjuje socialni nauk Cerkve,

odkriva natančno in obširno nakane nasprotnikov,

podaja proti njim orožje, ki se je že drugod najbolj izkazalo;

predlaga, kako bi bilo mogoče preprečiti slepivo agitacijo komunistov, ki so z njo premamili že mnogo ljudi tudi dobre vere.

Samoobramba zoper nakane komunizma.

57. Dasi smo to že v nagovoru 12. maja preteklega leta zelo poudarili, vendar se nam zdi, častiti bratje, da moramo ponovno na to opozoriti.

Komunizen se je predstavil izpočetka tak, kakršen je v resnici, namreč skrajno zločest.

Ko je pa spoznal, da se mu ljudje odtujujejo, je izprenil taktiko in se tako prizadeva množice pridobiti z raznovrtnimi prevarami, ter skriva svoje zlo namene za ideje, ki so same na sebi prave in lepe.

Tako na primer, ko so voditelji komunizma opazili, da vse hrepeni po miru,

so se začeli delati za najbolj vnete zagovornike splošnega svetovnega miru, obenem pa hujskajo ljudi na razredni boj, ki je kriv tolike prelite krvi.

Ker pa čutijo, da mir ni zagotovljen, se obenem silno oborožujejo.

Prav tako snujejo organizacije in periodične liste pod raznimi imeni, ki nič ne sponinjajo na komunizen,

inajo pa samo ta namen, širiti z njim komunistične zmotе med ljudi, med katere bi jih na drug način ne mogli širiti.

Da, skušajo tudi vfiltrirati celo v katoliške in verske organizacije.

Tu in tam, ne da bi kaj popustili od svojih zmot, katoličane vabijo na sodelovanje, časih na humanitarnem, časih na karitativnem polju, in predlagajo časih stvari, ki so v popolnem skladu s krščanskim mišljenjem in nauki Cerkve.

Drugo celo hinavsko zatrjujejo, da bo komunizem v krajih, ki so bolj globoko verni na višji stopnji kulture, nastopal na milejše načine;

da bo pustil vsem svobodo verovati v Boga ali kakorkoli misliti o verskih rečeh.

So celo nekateri, ki mislijo, ker je boljševizem v Sovjetski Rusiji zadnji čas nekoliko izpremenil zakone, da bo komunizem sploh opustil boj proti Bogu.

58. Dejte torej, častiti bratje, prizadevajte se kar najbolj, da se bodo verniki varovali teh zank.

Komunizem je nekaj bistveno slabega, zato prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture. !!!

Če bi se dali nekateri v zmoto zavesti in bi v svojem kraju komunizmu pomagali, da bi se utrdil, jih bo za to zmoto prve zadeka kaznen

in čim starejša in višja je v tistih deželah, ki bi na ta način vanje prodrli komunizem, krščanska kultura, tem hitreje bo v njih divjala jeza brezbožnikov.

Molitev in pokora.

59. Toda "ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo" /Ts 126, 1/.

Zato vas nujno prosimo, častiti bratje, trudite se vsak v svoji škofiji na vso moč, da se bo poživil in vsak dan bolj razvnel duh molitve in pokore.

Ko so apostoli nekdaj vprašali Gospoda, zakaj niso mogli iz obsedenega človeka izgnati hudega duha, jim je Gospod odgovoril: "Ta rod se ne izžene drugače ko z molitvijo in postom" /Mt 17, 20/.

Ker smo prepričani, da tudi zoper zlo, ki dandanes stiska človeštvo, ni druge pomoči, kakor ta, da se vsi z nolitvijo in pokoro skupno bojujejo zoper skupnega sovražnika,

zato nujno prosimo, da vsi, zlasti pa redovniki in redovnice bogomiselnih redov podvoje svoje nolitve in žrtve in tako izprósijo v teh težkih časih Cerkve pomoči od Boga, po posredovanju Breznadežne Device, ki je, kakor je nekdanj stari kači glavo strla, tako vedno najvarnejša zaščitnica in neprenagljiva "pomočnica kristjanov".

V.

Vršivei socialnega dela Cerkve in njih pomočniki.

Duhovniki.

60. Da vršče po vsem svetu to zveličavno delo, ki smo o njem doslej govorili, in da uporabijo tudi pomočke, ki smo jih na kratko označili, je Jezus Kristus izbral in postavil za služabnike in evangeljske delavce pred vseni drugimi duhovniki.

Njim je namreč po posebnem božjem poklicu naročeno, da pod vodstvom škofov ter ponižno in verno pokorni Kristusuovemu namestniku na zemlji nosijo vedno gorečo bakljo svete vere pred vsen človeškim rodom.

obenem pa vlivajo v srca katoličanov tisto nadnaravno zaupanje, ki z njim Cerkev v bojih za Kristusa vedno zmaga; kolikor bojev, toliko zmag: "To je zmaga, ki premaga svet, naša vera" /1 Jan 5, 4/.

61. Glede tega spominjamo duhovnike posebno na bodrilne besede, ki jim jih je izrekel Naš prednik b. s. Leon XIII., namreč:

pojdite med delavce!

besede, ki si jih Mi osvojimo s tem dodatkom, da pravimo:

"Pojdite zlasti med uboge delavce; spláh, pojdite med uboge!", kakor velevala nauk Kristusov in njegove Cerkve.

Prevratni ljudje skušajo namreč najprej tiste zavesti, ki žive v bedi;

v bedi namreč, ki jo trpo, najlaže najdejo vzrok, da jim vzbude zavist in jih nahujskajo zoper bogatine, češ naj jim s silo vzamejo, kar jim je zla sreča po krivici odrekla.

Če ne bodo duhovniki pomagali delavcem in ubogim in jih obvarovali ali rešili predsodkov in zmot, se bodo brez posebne težave vdali oznanjevalcem komunizma.

62. Ne zanikujemo, da se je v tem pogledu zlasti po okrožnicah "Rerum novarum" in "Quadragesimo anno" prav do danes mnogo storilo in z očetovskim srcem pozdravljamo vse neutrudno delo tistih škofov in duhovnikov, ki, seveda s potrebno previdnostjo, razmišljajo in preskušajo nove načine in nova pota takšnega dela, primernega naši dobi.

Vendar vse dosedanje delo za velike časovne potrebe nikakor ni zadostno. Kakor se mora tedaj, ko je domovina v ne varnosti, vse drugo odložiti, kar ni potrebno za življenje ali ne služi naravnost obrambi države,

nekako tako se morajo tudi v sedanji stiski vsa druga dela, naj si bodo sana na sebi še tako dobra, unakniti v drugo vrsto najbolj potrebnemu delu za obrambo krščanske vere in krščanske kulture.

Zato morajo duhovniki po posameznih župnijah, čim so izpolnili, kakor je treba, svoje dolžnosti splošno dušnopastirske oskrbe vernikov,

vse svoje noči in vse svoje vnezo obrniti v to, da pridobijo zopet delavske množice za Kristusa in Cerkve in da prepoje razne organizacije, ki so se odtujile krščanstvu, zopet s krščanskim duhom.

Če bodo duhovniki to storili, naj bodo prepričani, da bo rodilo njih delo nepričakovane obilne sadove, ki jim bodo plačilo za prvo težko delo za obnovo duš.

To, da navedeno zgled, res vidimo v Rimu in drugih velikih mestih, kjer nastajajo ob cerkvah,

na novo sezidanih v predmestjih, goreče farne občine in se zares čudežno prenavljajo nramno ljudje, ki so bili proti veri samo zato, ker je niso poznali.

63. Toda najvočja noč za versko in nramno obnovo ubogih in nanj premočnih je duhovnikov zgled, to je tiste duhovniške kreposti, ki smo jih priporočili v okrožnici "Ad catholicos sacerdotes" /20. dec. 1935: AAS zv. XXVIII, 1936, str.

v tej borbi za Boga se morajo duhovniki posebno s ponižnim, skromnim, zdržnim življenjem tako odlikovati, da bodo verniki videli v njih popolno podobo božjega Učitelja, ki je mogel zavestno sam o sebi reči:

"Lisice imajo brloge, in ptice pod nebom gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil" /Mt 8, 20/.

Vsakdanja skušnja uči, da duhovniki, ki po evangeljskem nauku ne iščejo nič svojega, temveč ubožno živijo, delajo prave čudeže med krščanskim ljudstvom;

dokaz so sv. Vincencij Pavelski, sv. Janez Vianey, sv. Jožef Cottolengo, sv. Janez Bosko in nešteti drugi,

dočim so lakomni in skopi duhovniki, ki presojujejo vse le po svoji koristi, kakor smo pokazali v imenovani okrožnici, ne sicer vedno Judeži in Kristusovi izdajavci, vendar prazen "brneč zvon" in prazno "zvenoče cimbale" /1 Kor 13, 1/, ki dostikrat vernike bolj odvrčajo od vere, kakor pa da bi jih v njej utrjevali.

Če pa morajo svetni duhovniki in redovni po svoji službi opravljati časne dobrine, naj pornijo, da niso le dolžni, kar najvestneje se ravnati po zakonih ljubezni in pravice, temveč se morajo prav posebno prizadevati, da bo vsak res pravi oče ubogih.

Katoliška Akcija.

64. Za duhovščino kličemo očetovsko na delo Naše ljube sinove laike, ki se bojujejo v vrstah Katoliške akcije.

Saj Katoliško akcijo tako ljubimo in smo jo imenovali o priliki "pomoč posebne božje previdnosti" v teh za Cerkev tako težkih dneh.

Katoliška akcija, ki se bori, da bi Jezus Kristus gospodoval ne le v posameznikih, temveč tudi v družinah in državah, vrši prav s tem pravi socialni apostolat.

Delati mora torej najprej za to, da kar najskrbneje vzgoji svoje člane in jih izvešča za borbo za Boga.

Taki vzgoji in izobrazbi članov, ki je, če kdaj, danes nad vse potrebna in nujna, in ki mora biti podlaga vsomu življenjskemu socialnemu delu in se mora zato izvršiti pred njim,

bodo izvrstno služili studijski krožki,

poten tedenski socialni tečaji,

redna predavanja,

končno raznovrstne druge prireditve,

ki naj pokažejo, kako bi bilo mogoče po krščanskih načelih najbolje rešiti gospodarske in socialna vprašanja naše dobe.

65. Tako vzgojeni borci Katoliške akcije bodo brez dvoma svojim tovarišem pri delu prvi apostoli, duhovnikom pa pomočniki, ki se bodo neutrudno prizadevali širiti luč resnice in pomagati v tolikerni in tolikšni telesni in duševni bedi tudi tam, kjer duhovnikovo pomoč dastikrat zavračajo, ker imajo zoper nje razne neprenosljane predsodke ali pa so se tako zelo zaneharili.

Na ta način bodo pod vodstvom izkušenih in voščih duhovnikov pogumno in velikodušno sodelovali, da se delavstvu versko pomaga, kar tako želimo,

ker smo prepričani, da je ta način delovanja najboljšo sredstvo, ki je mogoče z njim delavce, Naše ljube sinove, odvrniti od komunizma.

66. Poleg tega delovanja, ki meri bolj na posameznike in je dostikrat skrito, vendar vedno koristno in težavno, je naloga Katoliške akcije še ta, da z govori in tiskom javno širi socialne nauke rimskih papežev o krščanski obnovi družabnega reda.

Pomožne organizacije.

67. Ob Katoliški akciji se zbirajo čete raznih organizacij, ki smo jih sami že imenovali "pomožne".

Tudi te organizacije po očetovsko kličemo, da se na odličen način udeležujejo dela, ki o njem govorimo in ki jo v naši dobi tolikšnega pomena, kolikršnega le more biti kakor delo.

Stanovska društva.

68. Obračamo se tudi na stanovska društva, na društva mož in žen, na društva delavcev, kmetov, inženirjev, zdravnikov, gospodarjev, književnikov in drugih, ki se radi enake izobrazbe naravno družijo v svojih društvih.

Takšna društva zmorejo mnogo

bodisi glede nove družabne uredbe, kakršno smo si mislili, ko smo pisali okrožnico "Quadragesimo anno".

bodisi glede tega, da se uveljavi Kristusovo kraljestvo na raznih poljih kulture in dela.

69. Ako radi izpremonjenih gospodarskih in socialnih razmer vladarji smatrajo, da morajo sami s posebnimi zakoni urejati ustanavljanje in vodstvo takih organizacij

- razume se, ne da bi zanikali zasebno svobodo in iniciativo
- inajo člani Katoliške akcije, četudi morajo upoštevati te razmere, še vedno nalogo, da rešujejo sodobna vprašanja po smernicah katoliških nauk,
- kakor tudi, da se radi udležujejo dela v teh novih organizacijah, da bi jih čim bolj prepojili s krščanskim duhom, ki je počelo prave uredbe držav in vzajennega, brat vskega sodelovanja državljanov.

Beseda katoliškim delavcem.

70. S posebno očetovsko besedo moramo tu nagovoriti katoliške delavce, mladence in moše, ki so prejeli v teh težkih časih norda vprav radi svoje nožate verske zvestobe, kakor za plačilo, častno, dasi težko poslanstvo.

Pod vodstvom škofev in duhovnikov naj bi privedli zopet k Cerkvi in Bogu velike množice svojih delavskih bratov, kateri so, žal, odpadli od Boga, iz gneva, da se niti niso pravično upoštevali niti se jim ni dajala čast, ki jim po pravici gre.

Katoliški delavci naj tou svojih tovarišev, ki so krenili s prave poti, z besedami in zdeli dopovedo,

da goji Cerkov nežno materinsko ljubezen do vseh, ki se trudijo z delom ali tugo.

in da ni ne v preteklosti in ne bo v bodočnosti nikdar zanemarila svoje dolžnosti, da jih kot svoje sinove brani.

Ker je treba to apostolsko delo opravljati po rudnikih, tovarnah, lesnih delavnicah, in sploh povsod, kjer so zaposleni delavci, in v teh časih žrtv, naj se katoliški delavci sponinjajo, da jo dal Jezus Kristus ne le zgled dela, temveč tudi trpljenja.

71. Vse sinove Cerkve in Naše kateregakoli stanu ali naroda, katerekoli skupine, religiozne ali laiške, zopet in zopet nujno opominjamo, naj bodo, kar le moči složni.

Ze večkrat so Naše srce z bolestjo napolnili prepiri med katoličani, ki nastanejo dostikrat iz praznih vzrakov, a imajo neredko žalostne posledice, ko se bore med seboj sinovi iste matere Cerkve.

Tako dobe prevratni ljudje, ki jih sicer ni toliko, usodno priliko, da te prepire note in dosežejo to, česar si tako žele, da namreč katoličane druge proti drugim nahujskajo.

Dasi se bo zdel komu, ki dogodke naših časov le površno motri, da Naš opomin nepotreben, ga vendar ponovimo radi njih, ki ga niso razumeli ali ga niso hoteli razumeti.

Tisti, ki note prepire med katoličani, si nalagajo strašno odgovornost pred Bogom in Cerkvijo.

Poziv vsem, ki verujejo v Boga.

72. Da se odbije ta sila, ki skuša z njo "moč teme" iztrgati Boga iz človeških src, zares upamo, da se bodo s kristjani na složno delo združili vsi - in teh je velika večina ljudi - ki verujejo v Boga in ga molijo.

Ponovimo torej, kar smo pisali pred petimi leti v okrožnici "Caritate Christi" in jih kličemo, naj bi tudi oni, vsak po svojih močeh, iskreno sodelovali, da bi se ta strašna nevarnost, ki grozi človeštvu, odvrnila-

Zakaj - kakor smo takrat dejali - "ker se nora vsaka človeška avtoriteta opirati na božjo idejo kot trdno podlago vsakega družabnega reda,

neraje vsi, ki nočejo prevrata in razkroja vsakega reda in vseh zakonov, resno sodelovati, da sovražniki vere svojih naklepov, ki jih tako glasno javno proglašajo, ne bodo mogli izvesti" /okrožnica "Caritate Christi", 3. maja 1932: AAS zv. XXIV, 1932, str. 184/.

Dolžnosti krščanskih držav.

Pomoč Cerkvi.

73. Razložili smo dáslej, čestiti bratje, izrečno in določeno, nauk in življenje obsegaajočo nalogo, ki jo je Cerkve prejela od svojega Ustanovitelja,

namreč da prepeji človeško družbo s krščanskim duhom in da posebej v naši dobi odbije naklepe komunizma, in smo pozvali na sodelovanje vse vrste ljudi.

Pri tej nalogi nora sodelovati tudi država in dati Cerkvi svoje pomoč, kajpada z vnanjimi sredstvi, ker država le takšna ina, ki pa bodo vendar v prvi vrsti dušani v korist.

74. Države naj torej z resnimi in promišljenimi ukrepi proučujejo,

da se ne bodo zločeste ateistične znate, ki so poguba vsakemu človeškemu sožitju, razširile tudi med njihovini narodi,

saj je brez božje avtoritete vsaka človeška avtoriteta in brez božjega imena vsaka človeška prisega brez moči.

Naj ponovimo, kar smo že večkrat s poudarkom rekli, zlasti pa v okrožnici "Caritate Christi":

"Kako naj bodo možne zveze med ljudmi,
odkod naj dobivajo moč pogodbe,
če ni vesti, če ni vere v Boga, če ni božjega strahu?
Brez te podlage nimajo npravni zakoni nobene moči
in mora vse, morda stopujema, a nujno propasti, naródi,
rodbine, države in človeška kultura spleh" /Okrožnica Caritate Christi", 3. maj 1932: AAS, zv. XXIV, str. 190/.

Skrb za občo blaginjo.

75. Poleg tega morajo države posebno skrbeti,
da bo državljanom na razpolago dosti življenjskih potrebščin, zakaj če teh ni, mora država, četudi je sicer prav urejena, propasti;

potem, da bodo imeli vsi delo, zlasti pa družinski očedj tje in mladeniči.

Da bodo države to dosegle, morajo pripraviti imovite sloje do tega, da bodo radi občo blaginjo prevzeli nase potrebne bremena, saj, če tega nočejo, ne bodo v nevarnosti samo države, temveč tudi oni sami.

Seveda morajo ti ukropi zares tiste, ki so bogati in ki svoje bogastvo dan za dnem v veliko škodo drugih množe.

Dobra in trezna uprava.

76. Upravljanje države, ki bo treba o njem kdaj dajati odgovor Bogu in družbi, biti mora tako modro in tako trezno, da bo za vzor vsem državljanom.

Zlasti dandanes, če kdaj, ko težka gospodarska stiska tlači vse narode, morajo tisti, ki upravljajo bogate sklode, pridobljene s trudom in znojem tolikernih državljanov, imeti pred očmi le občo korist, ki jo morajo, kolikor jim je mogoče, pospeševati.

Javni uradniki in uslužbenci naj po vesti marljivo in nesebično izpolnjujejo svoje dolžnosti po zgledu tistih slavnih mož iz starih časov in naših dni, ki so se z delom in trudom vse žrtvovali za blaginjo domovine.

V odnosih narodov naj se odpravijo čim prej tiste umotne ovire gospodarskega življenja, ki jim je vzrok medsebojno nezaupanje in sovraštvo, saj so vsi narodi ena božja družina.

Svobodo Cerkvi!

77. Države naj dajo tudi Cerkvi svobodo, da bo mogla vršiti svoje božje zvanje v blágor dušam, če hočejo tudi na ta način pomagati, da se rešijo narodi iz strašne vihre naših dni.

Po pravici kliče naša doba vsepovsod duhovne sile na pomoč, saj je prvi vir zla, ki gre proti njemu boj, duhovnega značaja; žalostni brezbožni komunizem izvira namreč z neko najnostjo iz blodnih načel.

Med vsemi duhovnimi silami, ki so možno buditi religioznost in vzgajati nramnost, je brez dvoma katoliška Cerkva prva, zato sama blaginja človeštva zahteva, da se ne ovira vpliv in dejavnost katoliške Cerkve.

78. Kdor dela drugače in hoče doseči namen z zgolj gospodarskimi in političnimi sredstvi, bo zagazil brez dvoma v zelo nevarno znoto.

Zakaj, če se izganja vera iz šol, iz vzgoje mladine, iz javnega življenja,

če se služabniki katoliške Cerkve in sveti obred prezirajo,

Ali se ne pospešujejo prav s tem tista načela materializma, ki se je iz njih porodil komunizem?

In zares ne more nobena človeška oblast, naj bo še tako dobro urejena, nobeni pozemeljski vzori, naj bodo še tako vzvišeni in lepi, udržati takega razbrzdanega gibanja, ki izhaja prav iz velikega pohlepa po svetnih dobrinah.

79. Upamo, da bodo tisti, ki je v njih rokah usoda narodov, spoznali skrajno nevarnost, ki preti dandanes vsem, in se zavedali bolj in bolj, da je njih dolžnost, ne ovirati Cerkve v nje poslanstvu, tembolj, ker s tem, da si Cerkve prizadeva doseči ljudem večno srečo, pridobiva tudi in povečuje njih pravo časno srečo na zemlji.

Očetoovski opomin njim, ki so zašli.

80. Preden pa končamo to okrožnico, želimo nagovoriti še tiste sinove, ki so že bedno okuženi s komunizmom ali pa blizu tega, da se okužijo.

Priloge:

- 54 -

Kakor prisrčno prosimo nje, naj poslušajo besede ljubečega očeta, tako pa tudi goreče prosimo Boga, naj jih razsvetli in odvrne s polzke poti, ki vodi v žalostno pogubo, in da spoznajo in priznajo Jezusa Kristusa, edinega Odroščnika človeškega rādu: "Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mogli v njem zveličati"/Apd. 4, 12/.

Sklep.

Sv. Jožef vzor in zavetnik.

81. Da bā pa pospošili vsem tako zaželjeni Kristusov mir v Kristusovem kraljestvu /prim. okr. "Ubi arcano", 23. dec. 1922: AAS, zv. XIV., str. 691/ izročano delo Cerkve proti brezbožnemu komunizmu varstvu sv. Jožefa, nogočnega zavetnika katoliške Cerkve.

Saj je bil sv. Jožef sam, delavskega stanu in je z nazaretsko družino, ki mu je bila izročena in ki ji je bil skrben poglavar, izkusil vse težave uboštva.

Njegovi skrbi je bilo izročeno božje Dete, ko je poslal Herod svoje krvnike, da bi ga umorili.

Z zvestim in marljivim izpolnjevanjem vsakdanjih opravil je zgled vsem, ki si morajo z delom svojih rok služiti kruh;

kot pravičen moš, kakor ga po pravici imenuje sveto pismo, je svetel vzor tiste krščanske pravičnosti, ki nora prestvariti vse socialno življenje.

82. Z očmi, povzdignjenimi proti nebesom in okrepljenimi z močjo vere zremo tako rekoč "nova nebesa" in "novo zemljo" /2 Pet 3, 13; prim. Iz 65, 17; 66, 22; Raz 21, 1/, ki govori o njih Naš prvi prednik sv. Peter.

Ko pa vse, kar obetajo lažnivi preroki zmot za to smrtno življenje, po tolikem prelivanju krvi in po tolikem trpljenju gine, se glasi z nebes kakor prelep spev, kar je obljubil božji Zveličar v Razodetju: "Glej, vse delam novo" /Raz 21, 5/.

Naj na koncu le še povzdignemo roke in vam, častiti bratje, vsej duhovščini in ljudstvu, ki stá vam izročena, in tako vsej veliki družini katoličanov podelimo apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru 19. marca, na praznik sv. Jožefa, zavetnika vesoljne Cerkve, 1. 1937 v 16. letu Našega vladanja.

PIJ XI.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000031283

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

D413424

na knjiga velja kot rokopis!